

Ur *Fjärde Internationalen* nr 3-86

Inledning till Kamenev

Den bolsjevikledda ryska revolutionen 1917 hälsades med entusiasm av det nybildade Sveriges Socialdemokratiska Vänsterparti, SSV. Knut Bäckström berättar i sin Arbetarrörelsen i Sverige att SSV:s arbetsutskott antog ett uttalande riktat till "Sveriges arbetare och socialister", i vilket bland annat sades:

"Partivänner! Kamrater!

Det ryska proletariatet har rest sig för att genomföra freden, den folkliga, rättvisande freden och rädda den förblödande mänskligheten och den döende kulturen... Kamrater! skynden våra hjältemodiga kamrater till hjälp! Anordna överallt massmöten för omedelbart vapenstillestånd och en rättvis fred!"

SSV hade grundats i maj 1917 efter det att SAP:s Tionde kongress två månader tidigare gjort en sprängning oundviklig. Men SSV var inget homogent parti. Det som en gång förenat dess olika ingående strömningar från den ursprunglige liberale fribrytaren Carl Lindhagen till Zäta Höglunds vänstersocialism, hade varit den socialdemokratiska partihögerns schackrande med kongressbeslut och förakt för partidemokratin till fromma för en allt mer opportunistisk politik. Ställd inför uppgiften att orientera sig som ett självständigt parti i en tid karaktäriserad av en djupgående radikaliserings drevs de motsättningar som oppositionsrollen placerat i bakgrunden, till ytan.

I mars 1919 bildades den Kommunistiska, "Tredje", Internationalen. Vänstern som var i majoritet i SSV förespråkade anslutning. På Kominterns Andra kongress 1920 antogs de så kallade "21 villkoren" för medlemskap i den kommunistiska världsorganisationen. De hårda kraven, som bland annat innebar att alla reformistiska och centristiska element skulle uteslutas, syftade till att säkra KI:s karaktär av revolutionär International i en tid när den var "på modet". Inte så få opportunistiska ledare och strömningar inom arbetarrörelsen flirtade öppet med bolsjevismen och Kommunistiska Internationalen i hopp om att kunna rida på deras popularitet.

Detta kunde inte annat än att ställa motsättningarna inom SSV på sin spets. I synnerhet som KI-kongressen, på vilken en av de svenska ombuden var Kata Dahlström, uttryckligen pekade ut att bland annat SSV "som har kommunistisk majoritet bevarar dock ännu åtskilliga reformistiska och socialpacifistiska element inom sig, som bara väntar på rätta tillfället att åter sticka upp huvudet och aktivt sabotera den proletära revolutionen och på så sätt stödja bourgeoisin och Andra Internationalen". I februari hölls en omröstning i partiet om godkännande av de 21 villkoren. Med 5 432 röster mot 1 549 röstade majoriteten för anslutning till dem. SSV:s kongress i slutet av mars fastställde omröstningens resultat.

"Sedan partiet genom allmän omröstning med för partiet och kongressen bindande karaktär med förkrossande majoritet beslutat att utan reservationer principiellt godkänna de anslutningsvillkor och riktlinjer som Kommunistiska Internationalens Andra kongress antagit och sedan partiet sålunda på det mest demokratiska sätt konfirmerat sin 1919 beslutade anslutning till den enda levande arbetarinternationalen och sin solidaritet med dem som över hela världen utan vacklan och kompromisser kämpa mot kapitalismen, imperialismen och krigen, för den sociala revolutionen, förklarar kongressen:

Att den är beredd att taga de genom detta beslut nödvändiga konsekvenserna med avseende å en revidering av partiets program, stadgar och grundlagar;

Att den kommer att betrakta de av partiets medlemmar, som principiellt förkasta de av den Kommunistiska Internationalen antagna riktlinjerna, såsom icke tillhörande partiet;

Att den vägrar de deltagare i kongressen, som rösta emot denna resolution och därmed vägra Internationalen och partiet sin solidaritet, eller som genom att nedlägga sin röst söka undandraga sig att taga ställning, rätten att vidare närvara å kongressen och betraktar dem som utträdde ur partiet.”

Så lyder Sveriges Kommunistiska Partis (SKP) födeleseattest! ”Förkrossande” inte bara genom sin majoritet utan också genom meningens längd.

För en tid behöll minoriteten en självständig organisatorisk existens under det gamla namnet – majoriteten antog namnet SKP, i enlighet med de 21 villkoren - men slutligen återgår den till SAP. Det fanns inget politiskt utrymme mellan SAP och det kommunistiska partiet.

Vi skall inte närmare gå in på SKP:s fortsatta öden utan nöjer oss med att påpeka att det är dessa den svenska kommuniströrelsens första år som ur revolutionär synpunkt är de mest intressanta och lärorika. Det är under dessa år som partiet försöker att tillgodogöra sig den revolutionära politik som bär bolsjevismens signum och ”översätta” den till svenska förhållanden. En långt ifrån smärtfri process - bromsad inte minst av de opportunistiska böjelserna hos SKP:s ledning - som aldrig kom att fullbordas. Resten av SKP:s och sedermera VPK:s historia är en historia om stalinistisk urartning och, i kölvattnet på den stalinistiska monolitens sönderfall, försök att finna en ny identitet. En identitet som symptomatiskt nog inte söker sig tillbaka till de ursprungliga ansatserna. I stället nöjer man sig med några vaga formuleringar om demokrati och socialism som attraktivt omslagspapper för en allt mer påverklighet.

I *Folkets Dagblad Politiken*, SSV:s och sedermera SKP:s tidning, kan man följa revolutionens uppmarsch i hela Europa under dessa omvälvande år i slutet av 10-talet. Massornas revolt fick gevären att tystna vid fronterna och välte imperier över ända. Okända män och kvinnor slungades till maktens höjder medan gårdagens härskare tryckte i gömställen i hopp om att stormen skulle blåsa förbi. Det var inte krigsutbrottet 1914 som gjorde slut på den ”vackra epoken”, det var revolutionen som slet den i trasor.

Den artikel vi här återger är hämtad ur *Folkets Dagblad Politiken* den 5 april 1918. Det är en av de första artiklarna i tidningen i vilken de ryska revolutionärernas handlande vid makten presenteras för en svensk publik. Och det av en av de ledande bolsjevikerna, Lev Kamenev.

Det som gör intervjun med Kamenev, eller Kamenjeff som en äldre transkriberingsform låter honom heta, speciellt intressant är att han här ger uttryck för det perspektiv som vägledde Lenins regering de första månaderna efter maktövertagandet.

Inbördeskrigets utbrott ligger fortfarande några månader framåt i tiden. Ännu är revolutionens förlopp förhållandevis fredligt. Åtminstone jämfört med inbördeskrigets och den så kallade Krigskommunismens desperata år. Men i kulisserna rustar kontrarevolutionen febrilt för att ta revansch.

Det är ur detta inbördeskrig som präglades av de sociala relationernas upplösning, produktionens sönderfall och ständig hunger, som revolutionens urartning skulle födas.

När kriget var slut var större delen av det proletariat som burit revolutionen till seger skingrat, utmattat eller helt enkelt dödat. En inte obetydlig del hade sugits upp i den nya administrationen som under inbördeskrigets villkor frigjort sig från massornas kontroll. Berövat sin sociala bas och den levande dialogen mellan ledare och de massor som lyft dem till makten och delat deras perspektiv, började revolutionens omvandling till den groteska karikatyr vi ser i dag.

Men i april 1918 var revolutionens drömmar fortfarande lika ljusa och förhoppningsfulla som denna dess första vår vid makten.

Slutligen några ord om Kamenev, eller som det stod i de dokument som utfärdats av tsarregimen, Lev Borisovitj Rosenfeld. För eftervärlden är han väl främst känd för sitt motstånd mot det egna partiets resning 1917 och som en av de huvudanklagade i den första av de tre offentliga processerna mot Lenins gamla medarbetare på 30-talet. Men Kamenev var under många år före revolutionen en av bolsjevikernas betrodda ledare. Han tillhörde de mer moderata bolsjevikerna och utvecklades till en av de ledande talesmännen för bolsjevikpartiets högerflygel under åren kring revolutionen.

Det har ibland sagts, i synnerhet från borgerliga historiker med föga förståelse för en revolutions dialektik, att Lenin var en dålig människokännare eftersom han placerade sådana män som Stalin i ledningen för bolsjevikpartiet och sovjetstaten. Men det är att ställa frågan på huvudet. Bolsjevikledningen handplockades aldrig för att passa Lenin. Tvärtom speglade den i den mån det var möjligt de olika strömningar som fanns inom bolsjevikpartiet. Det är först i och med revolutionens urartning som kriterierna för ledningens sammansättning också urartade.

Kamenev motsatte sig tillsammans med andra ledande bolsjeviker partiets planerade resning 1917. Tillsammans med Zinovjev gick han öppet emot dessa planer. Något som fick Lenin att kräva att de båda skulle uteslutas. Försatt i minoritet deltog Kamenev i störtandet av Kerenskij's regering. Det säger en hel del om det förtroende han trots allt åtnjöt inom partiet när han utsågs till den Andra All-ryska Sovjetkongressens ordförande, dvs, översatt till västerländska termer, republikens första president. Som sådan blev han inte långlivad. Han avgick i samband med ett misslyckat försök från de moderata bolsjevikerna att få till stånd en bred koalitionsregering med deltagande av mensjeviker och socialrevolutionärer. Ett försök som var dömt att misslyckas, men som säger en hel del om den bolsjevikiska högerflygelns svårigheter att orientera sig i den nya situationen och om spännvidden i Lenins parti. Med tiden skulle Kamenev ändå bli en av Lenins mest betrodda medarbetare, även om den senare - vilket inte minst framgår av hans testamente - var fullt på det klara med Kamenevs moderata läggning. Efter Lenins död skulle han likt så många andra bolsjeviker fångas i urartningsprocessen och blint - i tron att han gjorde något annat - förstärka den utveckling som skulle finna sitt främsta uttryck i Stalin. I mitten av tjugotalet bröt han och Zinovjev med Stalin och förenade sina återstående anhängare med den trotskistiska oppositionen i den så kallade Förenade Oppositionen. Men den utveckling bort från revolutionens egalitära ideal som Kamenev lagt sin auktoritet bakom hade redan gått för långt. Oppositionen besegrades och ställd inför valet att uteslutas ur partiet eller ge upp valde Kamenev det senare alternativet. Bakom låg troligtvis förhoppningar om att med tiden återfå inflytande. Men kapitulationen lade bara grunden till ytterligare kapitulationer till den dag han var mogen att förkasta hela sitt livsverk i den av Stalin regisserade rättegången i augusti 1936.

Men nu var det 1918...

Anders Carlsson (= Anders Hagström)

Lev Kamenev

Ryssland stå färdigt för språnget över till socialismen

Leo Kamenjeff skildrar för Folkets Dagblad hur bolsjevikerna bygga det socialistiska samhället på tsarväldets blodiga ruiner.

Den ryska revolutionen är den första i världshistorien som syftat till socialismens genomförande och som även gripit sig an med denna väldiga uppgift. De ryska bolsjevikerna ha gått till detta verk under borgares och socialpatrioters i hela världen enstämmiga profeterande om att det var omöjligt. Borgarna ha hånlett och förlitat sig på sitt gamla axiom att socialismen överhuvud aldrig kan realiserats. Högersocialisterna ha rivit upp Marx ur hans grav och med hans hjälp bevisat att Ryssland ännu ej är moget för socialismen - den ryska arbetar- och bondeklassen måste låta utsuga sig i minst hundra år till innan den får herrar marxisters lov att störta utsugarväldet. Men medan hånets, tvivlets och dumhetens galla flödat ur dessa vise mäns pennor har Rysslands socialistiska regering börjat mura upp det socialistiska samhället på det rivna tsarväldets ruiner. Den ena rent socialistiska reformen har följt på den andra. Man skulle tro att tvivlet och begäppet böjt sig inför nakna fakta. Nej - då förklarades hela det pågående nydaningsarbetet för bluff och legender, alla reformer var sken och alla dekret värdelösa papper som folkkommisarierna sände ut för ro skull. Anti- och kvasisocialister här hemma kunde inte få in i sina skallar att en socialistisk regering om den vill följa sin åskådning och tillika behålla massornas förtroende måste börja röja upp för socialismen. De förstod heller icke att socialismen var den enda vägen ut ur det fruktansvärda kaos av hunger och desorganisation, vari kriget och den odugliga tsarregimen kastat det ryska folket. Detta folk bladdrade inte i Marx för att se efter om det var moget för socialismen - det svalt och led och det bad med uppräcka händer om socialismen.

Rysslands socialisering har alltså börjat. Därom kan de ryska kapitalisterna och storgodsägarna bäst vittnade vet att bolsjevikernas dekret och reformer inte äro legender utan hård verklighet.

Då det kan vara av intresse att taga del av en samlad redogörelse för de reformer i socialistisk anda, som redan hunnit genomföras av den ryska regeringen och de större reformprojekt som den har under förberedelse vände sig en medarbetare i Folkets Dagblad till vår ryske partivän Kamenjeff innan denne för någon tid sedan lämnade Stockholm med begäran om upplysningar härom. Vår partivän började med att framhålla att det socialistiska Rysslands konturer ännu icke kunna skönjas utifrån, knappast ens inifrån. Det befinner sig ännu i sitt vardande. Våra bästa krafter äro ännu upptagna med bekämpandet av kontrarevolutionens månghövdade hydra, med avvecklandet av kriget och de komplicerade inre nationalitetsfrågorna. Det sociala nydaningsarbetet får bedrivas så att säga vid sidan om arbetet med dessa stora problem. Men vi ha dock hunnit med att göra åtskilligt av det som man i andra land ännu håller på att skriva och prata om. Den viktigaste och för Ryssland nödvändigaste reformen är

den ryska jordens överlämnande åt bönderna

eller jordens nationalisering, som vi kallar den. Grunddragen i denna äro följande: Den ryska jorden, som under tsarismen låg i händerna på storgodsägare och bondeplågåre har förklarats som ryska statens egendom. Den har exproprierats från ägarna utan en kopeks ersättning till dessa. En var, som vill och kan bruka jord erhåller nu kostnadsfritt ett så stort jordstycke, som han själv och hans familj kan rå med att bruka. Fördelningen av jorden sker genom statliga agrarkommittéer, som inom varje område, motsvarande våra socknar, väljas av bönderna själva. Givetvis utses de mest upplysta, skriv- och läs- kunnigaste bönderna. Dessa kommittéer sortera under ett agrarråd i varje semstvo (län) som i sin tur får direktiv från

jordbruksdepartementet. Kommittéerna skifta alltså ut jorden mellan bönderna, varvid givetvis gäller, att envar har företräde till den jord han tidigare brukat och således är van vid. De största godsens delar icke utan komma att drivas av kooperativa sammanslutningar av jordbrukare. Böndernas produkter uppköpas av staten genom särskilda organ och samma organ tillhandahålla jordbrukaren allt vad han behöver för driften, maskiner, redskap mm. Större maskiner, tröskverk o. dyl. komma att användas kooperativt.

Den ryske bonden blir alltså en brukare av statens jord. Han äger icke jorden, men han äger i gengäld rätt att bruka den och ur den hämta ett säkert livsuppehälle. Han behöver icke laborera med lån och ekonomiska bekymmer. Han är skuldfri, ty han slipper köpa sin jordbit. Han är garanterad säker och regelbunden avsättning av sina produkter till ett pris som bestämmas av den gemensamt valda agrarkommittén. Med tiden, allteftersom den socialistiska idén fullkomnas är det meningen att utbytet mellan industrins och jordens produkter skall ske direkt. Agrarkommittén överlämnar sina produkter till industrikommittén (se nedan) - och vice versa - penningen är gjord överflödig. Men detta är som sagt en framtidstanke. Allt måste gå successivt.

Inte bara själva jorden är nationaliserad, utan även skogarna, vattenfallen, fisket och gruvorna. Dessa na- /denna mening har fallit bort, skall troligtvis vara: turtillgångar förvaltas, beroende på/ storlek, antingen av den lokala agrarkommittén – om det är fråga om en liten skog, en mindre gruva - eller av semstvo-rådet om det gäller större områden.

Staten har som sagt icke betalt de gamla jordbesittarna ett öre i ersättning. Det skulle också ha varit en överloppsgärning, ty de flesta av dem hade fått sina väldiga domäner i arv från sina förfäder, vilka i sin tur fått dem till skänks såsom nådemedel från tsarerna. Att staten nu tagit jorden ifrån dem, betyder dock inte att de behöva svälta ihjäl. Det står dem fritt att få sitt kvantum jord för eget bruk på samma sätt som alla övriga. Socialrevolutionärerna och mensjevikerna ville att staten skulle ersätta den exproprierade jorden och sedan låta bönderna köpa sina bitar av staten - alltså att denna skulle etablera sig som någon slags jordjobbare i stort. Bolsjevikerna insågo emellertid att detta skulle leda till omöjliga transaktioner. Staten hade icke tillräckligt med pengar att inlösa jorden och de fattiga bönderna hade inga att köpa igen den för.

Med entusiasm har den ryske bonden hälsat bolsjevikernas jordreform. Från att förut ha varit så gott som en livegen träl under jorddrottarnas nagajker, blir han nu en fri medborgare, garanterad så mycket jord han kan bruka och därmed en tryggad existens.

Arbetarkontroll över industrin

Industrin är, med undantag av några storindustrier, exempelvis oljeproduktionen i Syd-Ryssland, ännu icke nationaliserad. Skälet därtill är icke av principiellt slag, utan endast att man ännu icke hunnit med denna uppgift. Med tiden kommer även allt vad industri heter att göras till statsegendom på samma sätt som jorden. Men det var dock nödigt att sätta en provisorisk damm för den kapitalistiska utsugningen av arbetarna, och en sådan har skapats i och med lagen om arbetarnas kontroll över industrin. Denna utövas av en bland arbetarna vid varje fabrik vald kommitté, som in i minsta detalj kontrollerar företagarens åtgärder. Den avgör om utvidgningar eller inskränkningar få företagas, den bestämmer i samråd med en central exekutivkommitté på varje plats (en motsvarighet till agrarkommittén) vart det producerade skall exporteras och till vilket pris. Kommittén samarbetar med agrarkommittéerna till vars förfoganden ställer fabriken produkter, ifall dessa äro avsedda för jordbruksdrift. Det kan tilläggas att kommittén även har kontrollen över fabriken kapital, i det att ägaren icke kan ta ut något av sitt kapital ur bankerna, med mindre han presenterar en av kommittén undertecknad fullmakt, var skall angivas för vilket ändamål pengarna skola användas.

Som synes blir det under dylik kontroll inte mycket kvar av den privata äganderätten för fabriksägaren. Kapitalisterna ha också våldsamt spjärnat emot lagen och kampen om densamma pågår ännu. Men arbetar- /del av meningen har fallit bort, skall troligen vara: -nas kontroll innebär att utifall kapitalister- / na vägrar att godkänna arbetarkontrollen, så rapporteras detta till regeringen, som då helt enkelt nationaliserar fabriken, sätter ägaren ur spelet och lägger driften i arbetarnas händer. Så har skett exempelvis med de stora Putilovverken i Petrograd, som, inom parentes sagt, omlagts från krigsmaterialproduktion till produktion av lantbruksmaskiner. Dessa verk äro nu statsegendom. De administreras av en kommitté vald av arbetarna och driften går utmärkt utan de ständiga störningar av strejker o. dyl. som förut inträffade så där en gång i veckan.

Bankerna och kapitalet

Bankväsendet, själva livsnerven i det kapitalistiska samhällssystemet har fullständigt socialiserats. Samtliga privatbanker ha indragits och förvandlats till filialer av republikens riksbank. Deras special- och reservfonder ha överflyttats till denna i form av beslag underkastad egendom. Alla bankaktier ha dödats och utbetalande av dividender på dem förbjudits. Ägare av bankaktier måste utan dröjsmål avstå aktierna till statsbanken eller dess avdelningar. All handel med och överflyttning av aktier har förbjudits. Brott mot detta förbud straffas med ända till 3 års fängelse.

Det minsta belopp som av enskilda får uttagas ur bank per vecka är satt till 150 rubel. För bolag och fabriksägare gäller, som förut nämnts, att de måste ha fullmakt från resp. kontrollkommitté för utbekommande av belopp utöver de 150. Obstruktion mot lagen medför konfiskering av vederbörandes hela kapital.

Revolutionens parlamentarism

Den ryska revolutionens brytning med den gamla borgerliga parlamentarismen var väl det steg som utlöste det största raseriet mot den. Det stormanlopp, den smädesflod, som rullat mot oss efter konstituantens upplösning¹, ha vi tagit mycket lugnt. Vi förlåta alla dem som skrikit om att revolutionen trampat demokratin under fötterna genom detta steg, ty de förstå icke, att en revolution kräver sin egen parlamentarism. Trotsky har uttryckt detta i sitt bevingade ord: ”Den allmänna rösträtten är en antikverad inrättning.” Denna sats har blivit oerhört miss-tolkad, och jag vill, sade partivännen Kamenjeff, begagna tillfället att klargöra vad Trotsky menat. Han menade helt enkelt att den allmänna rösträtten, den gamla parlamentarismen, var en del av det samhällssystem som i och med revolutionens seger steg ned i graven. Logiskt följer härav att även denna rösträtt, såsom en del i det hela, måste försvinna. Han har icke sagt att den allmänna rösträtten är antikverad i Sverige, Norge eller Danmark. Det är den faktiskt icke heller. Den är tvärtom någonting högst tip-top så länge som dessa land ännu äro kapitalistiska, så länge som deras proletariat ännu icke följt det ryska exemplet och gjort revolution. Jag skall ta en bild: Man har rätt att säga att en fotogenlampa är en antikverad inrättning i en stad, där man har elektriskt ljus i alla bostäder. Men därmed har man icke sagt något förklenande om fotogenlampor i allmänhet. De är både nyttiga och nödvändiga där man icke har elektriskt ljus. På samma sätt är den allmänna rösträtten och det borgerliga parlamentet nyttigt och nödvändigt i de länder, som ännu icke företagit den revolutionära elektrifieringen. När de en gång hinna dit, skall även där den allmänna rösträtten nedskrotas utan saknad. Jag har velat sagt detta för att ge dem något att tänka på, som beskyllt socialisterna i andra land, för inkonsekvens, då de gillat konstituantens upplösning och sovjeternas övertagande av dess uppgifter, samtidigt som de i sina egna land praktisera den allmänna rösträtten.

¹ Konstituantens upplösning: Den 5 januari 1918 öppnades den nyvalda konstituerande församlingen i Petrograd. Samma natt beslöt folkkommissariernas råd att upplösa den till sin majoritet bolsjeviki-fientliga församlingen

Den ryska revolutionens parlamentarism bygger på principen: all makt åt den revolutionära massan och de kontrarevolutionära elementens avstängande från allt lagligt inflytande på landets öden. Det skulle ju varit vansinnigt om proletariatet, som i kamp med bourgeoisin gjutit sitt blod för revolutionen, skulle säga till denna kontrarevolutionära bourgeois: Var så god och tag plats i vårt parlament och börja på och riv ner vad vi börjat bygga upp. Nej, omsorgen om bevarandet av revolutionens vinningar bjuder oss att stänga parlamentets dörrar för dem som trakta efter revolutionens liv och vid alla tillfällen sabotera vårt arbete. Vi ha skapat ett revolutionärt parlament, en permanent kongress av ombud för arbetarnas och böndernas organisationer. Dessa välja en representant på 1 000 medlemmar. Arbetarna vid Putilovverken ha sålunda 10 representanter i parlamentet. Hela antalet i detta uppgår till ungefär 2 000. Plenum hålls en gång i veckan. Parlamentet väljer en centralkommitté på 300 medlemmar, som sammanträder tre gånger i veckan. Denna kommitté utövar den högsta makten. Den väljer alla ämbetsmän, även folkkommissarierna. Dessa senare måste vid varje sammanträde avlägga räkenskap för sina handlingar. Sovjet har uppdelat sig i sektioner, ett för varje departement. Varje reform måste av resp. folkkommissarie framläggas inför hans sektion och godkännas innan den vinner laga kraft. Varje medlem av Sovjet kan när som helst framställa interpellationer till folkkommissarierna, och dessa äro skyldiga att svara genast.

Ett nytt drag i denna parlamentarism är också, att varje medlem är ett säkert uttryck för sina väljares mening. De väljande organisationerna sammanträda nämligen varje vecka och kräva då av sin representant en deklaration för hur han förvaltat sitt pund. Befinnes det att han röstat eller handlat mot majoriteten av sina väljares åsikter, så blir han helt enkelt fråntagen sitt mandat och organisationen väljer en ny representant. Rådskongressens beslut bli på detta sätt alltid ett korrekt uttryck för de revolutionära massornas vilja samtidigt som en hälsosam cirkulation av ständigt nya krafter sker inom densamma.

Detta för en viss del av nationen - den revolutionära - avgränsade parlament är givetvis endast provisoriskt. Vi räkna med att i framtiden hela det ryska folket skall stödja de revolutionära idealen och att begreppet kontrarevolution av sig själv skall försvinna. Så småningom skall hela folket bli ett arbetande folk, som sammanbindes av ett gemensamt intresse - revolutionens fortbestånd. Jämsides härmed vidgas alltså rätten till parlamentariskt inflytande till att slutligen omspanna hela nationen. När ingen längre saboterar revolutionen, när alla stå solidariska med det nya samhället - då skola också alla få tillträde till parlamentet. Men så länge revolutionen, det nya spirande samhället kämpar för sitt liv, kunna vi icke stå till svars med att själva sätta vapen i händerna på dess fiender.

Kyrka och skola – Religionen privatsak – Skolplikt

Kyrkan och prästerskapets herravälde över folket torde i Ryssland ha varit större än i något annat land. Den ryska bondebefolkningen har en avgjord religiös läggning. I sitt materiella elände, sin svält och fattigdom, sökte de tröst i religionen. Kyrkans intima samband med tsardömet torde också ha varit en av orsakerna till det senares starka ställning. Revolutionens radikala genomförande av det socialistiska kravet: religionen privatsak, var, därför, psykologiskt sett, ett ytterst vågat steg, ty det ställde icke allenast hela prästerskapet, utan även massor av småfolk, i harnesk mot den. Prästerna, som nu se sig hänvisade till sina anhängares privata offervillighet, ha nedkallat, alla både himmelens och helvetets makter mot revolutionen – Antikrist – och dömt Lenin och Trotsky till evig osalighet. Men otvivelaktigt skall folket med tiden lära sig uppskatta reformen. Ty den innebär för det första fullständig religionsfrihet. Envar får ha sin religion, får tro på Kristus, Buddha eller Muhammed eller vem han vill – men vill han ha någon som varje söndag styrker i tron, så får han själv betala. Men för de väldiga massor, som icke ha behov av någon dylik själaspis, innebär kyrkoreformen stor ekonomisk lättnad. Man beräknar att det ryska prästerskapet plockat c:a 30

miljoner rubel årligen ur folkets fickor. Dessa inbesparas nu, och därtill kommer, att klostrens och kyrkornas jordegendomar indragits till staten, som därigenom berikats med åtskilliga miljoner. Själva byggnaderna får dock fortfarande disponeras av olika religiösa samfund, som nu givetvis kommer att bildas. I samband med den stora reformen har genomförts en del nya bestämmelser rörande äktenskap o. d. Sålunda kan nu äkta makar er- hålla skilsmässa om en av dem så önskar - förut skulle den begäras av båda för att komma till stånd.

Den reform som det ryska folket allra starkast trängde till - nämligen skolplikten - är nu även verklighet. Tsarismen aktade sig noga för att ålägga sitt folk att gå i skola - ju fler analfabeter, den härskade över, ju säkrare satt den i sadeln. Det var t. o. m. straffbart att ge privat undervisning åt folkets barn. Skolorna voro i ett eländigt tillstånd med bristfälligt material och svältande lärare. Revolutionen har emellertid insett att ett upplyst folk är dess säkraste stöd, ja, rent av ett livsvillkor. Därför har den infört skolplikten och grundligt omorganiserat skolväsendet. Skolplikten omfattar alla barn från 7 år samt alla analfabeter över 15. Dessutom har inrättats aftonskolor, där äldre analfabeter och andra erhålla kostnadsfri undervisning. Skolmaterial tillhandahålles fritt. Huvudvikten i undervisningen lägges på historia och modersmål. För att avhjälpa den kännbara bristen på lärare erhålla de som vilja ägna sig åt detta kall fri utbildning vid universiteten.

Fattiga och invalider

Det allmänna välstånd, som socialismen garanterar varje medborgare, kommer icke dagen efter revolutionen. Tvärtom medför den stora omvälvningen att en massa människor mister fotfästet i samhället, vartill kommer den skara av gamla och arbetslösa, som revolutionen fått ta i arv efter det gamla tillståndet. En av revolutionens första uppgifter blev alltså att dra försorg om dessa massor, som antingen icke kunna beredas arbete eller icke förmådde arbeta. Det har då inrättats en allmän folkpensionering, för vilken en statlig fond upplagts, varur envar medborgare över 60 år eller envar som är arbetslös äger att utfå understöd, motsvarande normal arbetsförtjänst. Det departement som har fattigvården om hand förestås av vår kände partivän fru Kollontay, som har nedlagt ett mycket gediget arbete.

En särskild grupp understödsbehövande är krigets olyckliga offer – invaliderna. Den tsaristiska regimens behandling av dessa stackare var präglad av brottslig likgiltighet. De lämnades vind för våg och måste släpa sig fram på gator och vägar och tigga sitt uppehälle. Massor av dem omkommo genom svält. Fru Kollontays departement har även fått invaliderna på sin lott. För deras understöd har upprättats en särskild fond som skapats av de till staten indragna kyrkoegendomarna. Som något anmärkningsvärt kan nämnas, att denna fond förvaltas av invaliderna själva genom en av dem vald kommitté. Denna fördelar understöden och bestämmer dess storlek.

(Artikeln publicerad i *Folkets Dagblad Politiken*, 5 april 1918 under signaturen Bernh. Bengtsson.)